Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLIII. — Wydana i rozesłana dnia 13 października 1875.

129.

Rozporządzenie ministerstwa handlu po zniesieniu się z ministerstwem spraw wewnętrznych z d. 25 września 1875,

tyczące się szklanek do napojów, używanych w szynkowniach publicznych.

§. 1.

Wszelkie szklanki do napojów, przeznaczone do używania w szynkowniach publicznych, a których pojemność wynosi 0·1 litra lub więcej, powinny być zaopatrzone w znak sprawdzenia, wskazujący wysokość powierzchni płynu gdy naczynie jest jak należy napełnione i w napis, wyrażający wielkość pojemności aż do znaku sprawdzenia.

Znaku sprawdzenia i napisu nie kładą c. k. urzędy miar i wag, lecz sam właściciel szynkowni postarać się ma o takowe.

Pojemność oznaczona być powinna z zachowaniem przepisów §-fu 5-go Porządku sprawdzania z dnia 19 grudnia 1872, ponad znakiem sprawdzenia, pod nim lub obok niego a to, równie jak ten znak sprawdzenia, przez wyszlifowanie albo wyrycie rylcem lub kwasem.

§. 2.

Za dokładność znaku sprawdzenia jest odpowiedzialny właściciel szynkowni. Położenie znaku sprawdzenia w niewłaściwem miejscu ulegnie karze w takim razie, jeżeli pojemność stała się mniejszą o tyle, że różnica wynosi dwa razy więcej niż granica błędów ustanowiona w §-fie 9-tym Porządku sprawdzania z dnia 19 grudnia 1872 dla miar tej samej wielkości do cieczy.

§. 3.

Co się tyczy nadmiaru w tych szklankach zastosować się należy do rozporządzenia ministeryalnego z d. 20 list. 1873 (Dz. u. p. Nr. 159), według którego nadmiar ten wynosić powinien od powierzchni płynu aż do brzegu najmniej:

w szklankach	1 litr i więcej	20	milimetrów,
„	„ 1/2 czyli 0·5 litra . . .	15	„
„	„ 1/4 litra 0·2 „ i 0·1 litra	10	„

W szklankach szynkowych pojemności 0·3 litra których także wolno używać w obrocie publicznym, nadmiar wynosić powinien najmniej 12 milimetrów.

§. 4.

Rozporządzenie niniejsze zaczyna obowiązywać od dnia 1 stycznia 1876.

Lasser r. w. **Chlumecky** r. w.

130.

Rozporządzenie ministerstwa handlu po zniesieniu się z ministerstwem spraw wewnętrznych z d. 1 paźdz. 1875,

o środkach zapobiegających eksplozyom kotłów parowych.

W zastosowaniu się do ustawy z dnia 7 lipca 1871 rozporządza się co następuje:

§. 1.

Za kotły parowe w duchu rozporządzenia niniejszego, uważane będą wszystkie te naczynia, które służą do zamienienia płynów w parę, wiekszej niż ciśnienie potwietrza atmosferycznego prężności.

§. 2.

Wybór materyału, tudzież oznaczenie jego grubości, jakoteż sposób budowy i wykonania kotłów parowych, pozostawia się temu, kto je robi, pod własną onego odpowiedzialnością. Jedynie używanie żelaza lanego i blachy mosiężnej na ściany kotła parowego, na rury ogniowe i warniki jest w powszechności zabronionem; używanie jednak blachy mosiężnej na rury ogniowe i warniki aż do 10 (dziesięciu) centymetrów średnicy, jest dozwolonem.

Pod tym względem do ścian nie liczą się: zbiorniki pary i przyczółki warników, manlochy, pokrywy otworów do czyszczenia, krótki rury i pokrywy tychże, tudzież inne części uzbrojenia, jednak tylko wtedy, gdy ani w mur kotła nie są wpuszczone, ani się z ogniem lub z rozgrzanemi gazami nie stykają a ich średnice nie wynoszą więcej nad 60 centymetrów.

W razie budowy kotłów parowych szczególnej konstrukcyi użycie żelaza lanego na takie części składowe ścian, których tu niewymieniono, może być dozwolonem w każdym szczególnym przypadku przez ministerstwo handlu po zniesieniu się z ministerstwem spraw wewnętrznych.

Odnośne podania zaopatrzyć należy zawsze w rysunki kotłów i części składowych w mowie będących, wykonane podług podziałki, lub z dopisaniem odnośnych wymiarów.

Co się tyczy kotłów sprowadzonych z zagranicy, odpowiedzialność cięży także na używającym.

§. 3.

Uzbrojenie każdego kotła parowego stanowią następujące przyrządy, za których całość używający jest odpowiedzialnym:

a) najmniej jeden wentyl bezpieczeństwa, a jeżeli powierzchnia ogrzewalna kotła parowego ma więcej niż 2·5 metrów kwadratowych, najmniej dwa wentyle bezpieczeństwa.

Obciążenie tychże winno odpowiadać tej prężności pary, do której kocioł był wypróbowany, a u stałych kotłów parowych, obciążone być mogą tylko ciężarkami i tylko w taki sposób, aby przy pośredniem obciążeniu ciężarek działał na najskrajniejszy punkt drążka. U innych kotłów parowych, zaopatrzonych w wagi sprężynowe, prężność największa sprężyny powinna być ograniczona odpowiednio do największej prężności pary a u lokomobili najmniej jeden wentyl powinien być obciążony ciężarkiem;

b) najmniej jeden dokładny i niezawodny paromierz (manometer), na którego podziałce największa prężność pary, dla kotła do którego należy dopuszczalna, osobno jest oznaczona. Do umieszczenia paromierza kontrolującego powinna być mutra Withworta z gwintem na $^3/_4$ cala angielskiego i takie urządzenie, aby każdy z tych dwóch paromierzów mógł być z osobna zamknięty;

c) najmniej jeden niezawodny przyrząd zasilający, kocioł obficie w wodę zaopatrywać mogący, i przy ujściu swojem do tegoż zaopatrzony w samodzielny wentyl dla zapobieżenia odpływowi wody z kotła.

Dla więcej kotłów ze sobą połączonych, wystarcza jeden przyrząd zasilający, z jedną rurą zasilającą, każdy jednak kocioł, prócz przyrządu zamykającego, winien posiadać jeszcze nadczołek zasilający, w wentyl samodzielny zaopatrzony;

d) najmniej dwa skuteczne przyrządy, do poznania stanu wody w kotle służące, a niezawiśle od siebie działające i bezpośrednio z kotłem połączone. Każdy z tych przyrządów, z których jeden musi być rurką szklanną wodoskazową, powinien wyraźnie pokazywać najniższy stan wody dla kotła dozwolony. Ten największy stan wody powinien leżeć w kotłach stałych najmniej na dziesięć centymetrów po nad linią ogniową a w kotłach przenośnych tak wysoko, aby nawet przy całej zmienności tejże najwyższa część kotła, którą ogień i gazy obejmować mogą, była jeszcze dostatecznie zakryta wodą.

Te ostatnie przepisy nie tyczą się przyrządów do suszenia parą i przyrządów do przegrzania pary, ani też tych części kotła które wykluczają obawę aby się nie rozżarzały ściany kotła, będące w styczności z parą.

Niebezpieczeństwo rozżarzenia wtenczas uważać należy za wykluczone, gdy gazy ogrzewające dotknęły powierzchni kotła wodą zwilżonej, która to powierzchnia przy zwykłym ciągu kominowym (u kotłów stałych, i lokomobil) przynajmniej dwadzieścia razy, przy stucznie zaś wzmocnionym (u lokomotyw, ognisk z miechami itd.) czterdzieści razy jest większą od powierzchni rusztowej.

Kotły parowe mające mniej niż ośmdziesiąt (80) litrów pojemności, wolne są od środków bezpieczeństwa, pod *b*, *c)* i *d)* przytoczonych.

§. 4.

Pod odpowiedzialnością używającego, żaden kocioł parowy, więcej niż ośmdziesiąt (80) litrów pojemności mający, czy to w kraju, czy zagranicą zrobiony, nie może być używanym dopóty, doki nie będzie poddanym próbie, w rozporządzeniu niniejszem przepisanej, i po wypróbowaniu za zdatny uznanym.

Próba ta może być uskuteczniona według dowolnego wyboru stron, albo przez jednego z komisarzów, urzędownie ustanowionych, których nazwiska i siedziby wraz z wyznaczonemi im okręgami, władza krajowa administracyjna ogłosi, lub jeżeli ten, kto kotła używa, jest rzeczywistym członkiem towarzystwa

nadzoru nad kotłami parowemi, które Rząd według postanowień ustawy z dnia 7 lipca 1871 upoważnił, przez osoby tego towarzystwa, urzędownie do tego upoważnione.

Próba, czy to przez pośredników urzędowych czy prywatnych uskutecznić się mająca, odbyć się powinna zawsze przed zamurowaniem lub oszalowaniem kotła, według przepisów o próbach urzędowych. Próba lokomobil może się odbyć po ich oszalowaniu.

Ciśnienie, na próbie użyć się mające, u kotłów parowych, które mają być używane do rzeczywistej prężności pary równej dwom atmosferom, powinno wynosić dwa razy tyle; u kotłów, które mają być użyte do wyższej prężności pary, powinno wynosić półtora raza tyle co największe dopuszczalne ciśnienie, z dodaniem ciśnienia jednej atmosfery.

Ciśnienie atmosfery liczy się jeden kilogram na centymetr kwadratowy.

§. 5.

Na każdym kotle parowym powinno być wyryte nazwisko fabrykanta i rok wyrobu; nadto powinna być oznaczona i trwale uwidoczniona na kotle, w miejscu łatwo dostrzegalnem, najwyższa rzeczywista prężność pary, dla niego dozwolona, a obliczona w atmosferach, lub kilogramach na centymetr kwadratowy.

§. 6.

Odbycie każdej próby potwierdza się świadectwem, które używający kotła zachować powinien.

§. 7.

Wypróbowanie kotła parowego ponowić należy w następujących przypadkach:

a) gdy się znacznie zmienia konstrukcyą kotła;

b) gdy w naprawie odmieniono więcej niż dwudziestą (20-tą) część powierzchni kotła.

W razie odmiany rur ogniowych, mających aż do dziesięciu centymetrów średnicy, nie potrzeba nowemu wypróbowaniu poddawać kotłów rurowych;

c) gdy kocioł stały, już używany, ma być użyty w innym zakładzie przemysłowym.

Zresztą temu, kto kotłów używa, wolno jest kotły swoje poddawać ponownym wypróbowaniom, ile razy uzna tego potrzebę.

Przyczynę i zadawalniający wynik ponownego wypróbowania zanotować należy na świadectwie pierwotnie wydanem (§. 6).

§. 8.

Każdy kocioł przynajmniej raz na rok, ile możności z uniknieniem przerwy w ruchu, poddać należy rewizyi. Ten, kto kotła parowego używa, jest nadto obowiązany postarać się o rewizyą, ile razy wentyl lub drążek wentyla odmienionym będzie. Rewizye mogą być przedsiębrane albo przez komisarza urzędowego, albo, jeżeli ten, kto kotła używa, jest zwyczajnym członkiem towarzystwa dozoru nad kotłami parowemi, przez Rząd upoważnionego, rewizye te mogą przedsiębrać osoby z tego towarzystwa.

Co się tyczy lokomobil, podlegających zmianie miejsca, używający takowych obowiązany jest uwiadomić corocznie komisarza urzędowego, albo, jeżeli używający należy do towarzystwa dozoru nad kotłami przez Rząd upoważnionego, pośrednika tegoż towarzystwa, gdzie i jak długo kocioł parowy będzie się znajdował, aby mógł być zrewidowanym.

Co pięć lat, licząc od pierwszego wypróbowania, każdy kocioł przez te pięć lat używany powinien być podczas rewizyi rocznej starannie zbadany i poddany próbie ciśnienia z użyciem manometru kontrolującego.

Rezultat rewizyi zanotować należy na świadectwie pierwotnie wydanem (§. 6).

Rozporządzeniom, z powodu rewizyi przez rewidującego wydanym, w każdym wypadku bez oporu zadosyć uczynić należy.

Jeżeli rewizya była uskuteczniona przez komisarza urzędownie postanowionego, temu, kto kotła używa, wolno odwołać się do władzy administracyjnej krajowej, jeżeliby przez wydane rozporządzenia widział się uciążonym.

Atoli to odwołanie się tylko o tyle ma skutek odwłoczny, o ile z powodu grożącego niebezpieczeństwa dalsze używanie kotła parowego nie zostało całkowicie wstrzymanem.

Władze powinny jak najspieszniej załatwiać wniesione odwołania.

§. 9.

Gdy się ma ustawić lub zamurować kocioł parowy stały, jakoteż gdy się używa lokomobili w obrębie miejsc zamieszkałych, tudzież gdy się przestawia kocioł parowy i czyni znaczne zmiany w przyrządach do niego należących, zachowywać należy przepisy o bezpieczeństwie ogniowem i przepisy budownicze.

§. 10.

Do służby przy kotle parowym i do dozorowania onego mogą być przypuszczone tylko osoby pewne, które 18 rok życia skończyły i które świadectwem urzędownie uwierzytelnionem lub wydanem ze strony towarzystwa upoważnionego przez Rząd do dozoru nad kotłami parowemi, udowodnić mogą, że do obsługi przy kotle parowym są uzdolnione.

§. 11.

Każdy, kto poweźmie wiadomość o jakiemkolwiek niebezpieczeństwie w używaniu kotła parowego, mocen jest donieść o tem osobom urzędowym.

Do uczynienia takowego doniesienia obowiązanemi są wszystkie te osoby, które zostają w usługach przy kotle lub którym używanie onego jest poruczonem, jeżeliby zawiadomienie tego, który kotła używa lub jego zastępcy, o grożącem niebezpieczeństwie, nie miało doprowadzić niezwłocznie do przywrócenia zupełnego bezpieczeństwa.

Osoby wzmiankowane są według ustaw obowiązujących odpowiedzialnemi za wszelką szkodę, z zaniedbania doniesienia wynikłą.

Komisarz urzędowy do próbowania kotłów parowych, otrzymawszy takie doniesienie, winien natychmiast zrobić rewizyą, i o rezultacie takowej zawiadomić władzę administracyjną krajową a jednocześnie, jeżeli kocioł parowy zostaje pod nadzorem prywatnym, także odnośne stowarzyszenie, z wskazaniem środków przedsięwziąść się mających. W razie grożącego niebezpieczeństwa komisarz urzędowy winien zarządzić natychmiast, co potrzeba.

§. 12.

W razie eksplozyi kotła parowego ten, kto go używa, obowiązany jest zawiadomić o tem niezwłocznie najbliższą władzę bezpieczeństwa, która natychmiast, i bez względu czy kocioł pod rządowym czy prywatnym zostaje nadzorem, zawiadomi o wypadku zawsze tylko komisarza, przez Rząd dla odnośnego okręgu, ustanowionego (urzędowego), celem wspólnego działania w śledztwie. W razie znaczniejszych przypadków, lub jeżeli zachodzi podejrzenie czynu karygodnego, postarać się należy o interwencyą władz właściwych, administracyjnych lub sądowych, tymczasowie zaś poczynić wszystko, co dla dostarczenia dowodów jest potrzebnem.

Przed przybyciem komisyi śledczej i bez jej zezwolenia, żadna zmiana w stanie i położeniu kotła, jakoteż w budowlach i urządzeniach eksplozyą dotkniętych, uczynioną być nie może, chybaby okazała się nieuniknioną dla wyratowania ludzi z niebezpieczeństwa, zdrowiu lub życiu grożącego, dla zapobieżenia dalszym przypadkom, albo dla otwarcia komunikacyi na kolei żelaznej lub gościńcu publicznym.

§. 13.

Przestępstwa przeciwko przepisom powyższym, o ile pod powszechną ustawę karną nie podpadają, będą karane według rozporządzenia ministeryanego z dnia 30 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 198) grzywną aż do stu złotych w walucie austryackiej lub aresztem aż do dni czternastu.

Rozporządzenie to wchodzi w moc obowiązującą w trzy miesiące po ogłoszeniu.

Lasser r. w. **Chlumecky** r. w.

131.

Rozporządzenie ministerstwa handlu po zniesieniu się z ministerstwem spraw wewnętrznych z d. 1 paździer. 1875,

tyczące się zamiany wielkości powierzchni ogrzewalnych podanych w ustawie z dnia 7 lipca 1871 na miary metryczne.

W zastosowaniu się do ustawy z dnia 23 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 16 z roku 1872) a na podstawie ustawy z dnia 31 marca 1875 (Dz. u. p. Nr. 62) rozporządza się co następuje:

§. 1.

Powierzchnie ogrzewalne, w §. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 112), tyczącej się próbowania i peryodycznej rewizyi kotłów parowych, podane do wymiaru opłat za próbowanie i rewizyą, obliczać należy w miarach metrycznych jak następuje:

Powierzchnia ogrzewalna	Zamiast stóp kwadratowych	Metrów kwadratowych
mniej niż	25	2·5
od	25—100	2·5—10
od	100—500	10—50
nad	500	50

Gdy wymiary te są w praktyce zupełnie równe powierzchniom ogrzewalnym wymierzanym dotychczas w stopach kwadratowych, przeto opłaty za próbowanie i rewizyą nie ulegają żadnej zmianie.

§. 2.

Stosownie do artykułu VIII ustawy z dnia 23 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 16 z roku 1872) wymiary te mogą być już teraz używane we wszystkich czynnościach urzędowych tyczących się próbowania i rewizyi kotłów parowych, zacząwszy zaś od dnia 1 stycznia 1876 wyłącznie tylko one będą używane.

§. 3.

Rozporządzenie niniejsze zaczyna obowiązywać od dnia ogłoszenia.

Lasser r. w. **Chlumecky** r. w.

132.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 4 paźdz. 1875,

o przeniesieniu komory głównej pilzeńskiej do dworca kolei żelaznej.

Komora główna I klasy w Pilzni w Czechach przeniesiona została od dnia 30 września 1875 do tamtejszego dworca c. k. uprzywilejowanej kolei zachodniej czeskiej a jednocześnie zwinięto delegacyą komory głównej która tam dotychczas istniała.

Pretis r. w.